

Sygn. akt V CSK 60/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa I. S.

przeciwko J. W.

o ustalenie ojcostwa i alimenty,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 września 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt III Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego J. W. od wyroku Sądu Okręgowego w G. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego zważyć należy, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, albowiem tę funkcję realizują zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku na pierwszej ze wskazanych wyżej przesłanek obliguje skarżącego do sformułowania istotnego zagadnienia prawnego, wskazania argumentów prawnych prowadzących do rozbieżnych ocen prawnych oraz przedstawienia własnego stanowiska. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione, gdy wskazany przez skarżącego problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09).

Wywód ten powinien być zbliżony do przyjętego przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 punkt 2 k.p.c. wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa nie doczekał się jeszcze wykładni mimo, że budzi poważne kontrowersje bądź też jego niejednolita interpretacja prowadzi do wydawania przez sądy odmiennych rozstrzygnięć w sprawach o identycznym lub zbliżonym stanie faktycznym. Należy jednak przytoczyć przykłady takich orzeczeń i wykazać istniejące między nimi rozbieżności (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2012, I PK 144/12, z dnia 13 czerwca 2008 roku, III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 roku, II CSK 84/07, z dnia 12 grudnia 2008 roku, II PK 220/08). Skarżącego obarcza przy tym ciężar przedstawienia wyodrębnionej i pogłębionej argumentacji prawnej wyszczególniającej dostrzegane przez stronę poważne wątpliwości interpretacyjne (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, I CSK 111/09, z dnia 12 grudnia 2008 roku, II PK 220/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne sprowadzają się do wyjaśnienia, czy zakres i sposób wykonywania obowiązków przez kuratora dla osoby nieznanej z miejsca pobytu (art. 144 k.p.c.) jest tożsamy z zakresem i sposobem wykonywania obowiązków przez pełnomocnika procesowego ustanowionego z urzędu, czy sprawa o ustalenie ojcostwa jest sprawą większej wagi w rozumieniu art. 144 § 2 k.p.c. i czy wystarczające jest ustanowienie w takiej sprawie kuratorem dla pozwanego pracownika sądu rejonowego, w którym toczy się proces. Skarżący wskazał, że rozstrzygnięcia wymaga także rozbieżność co do tego, czy nienależyte działanie kuratora absentisa uzasadnia wznowienie postępowania o ustalenie ojcostwa w oparciu o art. 401 punkt 2 w związku z art. 143 k.p.c. Ten problem został jednak postawiony nieprawidłowo w realiach rozpoznawanej sprawy, albowiem co do zasady Sąd przyjął przecież dopuszczalność oparcia skargi o wznowienie postępowania na zarzutach odnoszących się do zaniedbań kuratora absentisa, a jedynie uznał, że w świetle analizy akt poprzedniej sprawy brak jest podstaw do uznania, że miały miejsca zarzucane nieprawidłowości w postępowaniu Sądu i kuratora procesowego.

Sformułowane przez skarżącego kwestie prawne odnieść należy ponadto do wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych niniejszej sprawy. Wynika z nich, że w sprawie, której dotyczy wniosek o wznowienie postępowania Sąd pierwszej instancji przeprowadził dochodzenie celem ustalenia miejsca zamieszkania lub pobytu powoda, a bliscy pozwanego nie wyrazili zgody na pełnienie funkcji kuratora procesowego dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu. Ustanowiony w tej sytuacji dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu kurator w osobie pracownika sądu rejonowego złożył wniosek o oddalenie powództwa, uczestniczył we wszystkich rozprawach, w czynnościach postępowania dowodowego i wnosił konsekwentnie o oddalenie powództwa, a więc nie sposób zarzucić mu bierności (por. wyrok SN z 26 września 1997 r., II CKU 82/97, niepubl.).

W tej sytuacji uznać należy, że sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienia prawne nie stanowią zagadnień prawnych w przedstawionym wyżej rozumieniu - istotnych wprawdzie dla rozstrzygnięcia sporu (pozostających w związku z podstawami skargi, z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy oraz podstawą prawną zaskarżonego wyroku), lecz o ogólniejszym znaczeniu dla rozwoju prawa cywilnego, wykraczającym poza ramy niniejszej sprawy i stąd wymagających wypowiedzi Sądu Najwyższego. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy bowiem rozumieć problem o charakterze prawnym powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a ponadto ma istotne znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 roku, IV CSK 53/13, niepubl.). Z argumentacji skarżącego zawartej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że podniesione przez skarżącego zagadnienia prawne nie tyle mają rozwikłać jakieś istotne wątpliwości prawne powstałe na tle niniejszej sprawy, ile maskują w istocie odmienną ocenę skarżącego odnoszącą się do faktów wiążąco ustalonych przez Sąd drugiej instancji oraz ich oceny prawnej.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[aw]